

VIENANKARJALAISET PORTAAT, — VANHAA NOVGORODILAIS-KARJALAISTA TYYLIÄ.
(Mies metsään lähdössä «Ishakkahattu» päässä.)

Koti hävitettynä.

Karjalan Huomenelle kirjoittanut A. Liesma.

Olen monta kertaa itseltäni kysynyt — kuka oli syyllinen siihen hävitykseen, jonka bolshevikit panivat toimeen tammik. 21 p:nä 1920.

Oli pakkaset tavallista kovemmat, tuuli puhalti pohjoisesta, tiet tuiskusi umpeen — taivas oli punertavanharmaa auringon laskeutessa. Rakennusten seinät paukahtelivat pakkasen puristuksessa.

Ulkona liuskelijat olivat kätkeneet kasvonsa, ei näkynyt muuta kuin vähän silmiä, ja pukuina oli kaikista lämpimimmät vaatteet, joten he, etenkin ryysyihin puettut, näyttivät kauempaa katsellessa kuin heinäruoilla.

Hevoset olivat hurteessa ja ajomiehillä oli silmäripsetkin valkoisina hurteesta. Harakat istuivat aidoilla höyhenet pörröllään ja pää peitettynä rintahöyhenien sisään.

Kello oli ½ 16, kun saavuin toverini kanssa kotikyläni liepeille, aurinko oli laskeutunut, näkyi vaan ruskoitus pilvissä todistuksena siitä, että aurinko oli vielä olemassa, tuo, joka on yhteinen kaikille.

Riihen taakse tultuamme pistimme sukset hankeen ja lähdimme jalan kylään. Tultuamme ulkorakennusten taakse, aloimme hengitystä pidätellen kuunnella, onko kylässä olijoi- ta. Ei kuulunut minkäänlaista elämän ilmausta, kylä nukkui täydellistä talvista untaan. Oli kuin kaikki kuollutta.

Koetin kuunnella läävän ikkunan lävitse, oliko läävässä eläimiä kuten ennen, mutta hämmästykseni en kuullut merkkiä lehmistä enkä lampaista.

Neuvottelimme toverini kanssa, ketä sopisi ensiksi tavata, ettemme tulisi ilmi. — Seisoin kotitaloni rappujen alla; olin tullut tapaamaan äitiäni, siskoja ja pieniä veljiäni, mutta

tässä nyt neuvottomana mietimme, ketä sopisi ensin tavata. — Ei, minä menen sisään, sanoin toverilleni.

Toverini varoitti minua, etten yllättämällä säikäyttäisi äitiäni ja sisaria. Olisihan äiti voinut säikkyä, kun kaikki olivat kertoneet, että minä olin kuollut.

Lähden kuin lähdenkin tapaamaan äitiäni, ajattelin. Koetin tehdä itseni järkähtämättömäksi ja pelottomaksi.

Rakennuksen suojapuolella oli hevosten seisomapaikkoja, lehmäin askelten jälkiä, heinätukkoja y. m. liikunnan merkkejä. Ne todistivat varsin huonoa. Pihamaa muistutti markkinapaikkaa, josta markkinaväki oli poistunut. Oli kuin olisi huudettu, meluttu ja menty.

Ei, ei minkäänlaista elonmerkkiä, kaikki niinkuin kuollutta.

— Taitaa olla koti kylmänä, — sanoin toverilleni, — kaikki, kaikki lienevät vangittuja tai tapettuja.

— Mitä hupsuja sinä, — vastasi toverini.

Kiiruhdin sintsinovelle, ovi oli lukossa, vanha riippulukko oli pantu ovelle. Tämä varmisti minun ajatustani.

— Ovi lukossa, eikä sisällä kuulu minkäänlaista liikehtimistä, sanoin toverilleni.

— Jos he ovat saunassa tai kylässä, vastasi tämä, koetaan katkeruuttani ja kiihtymystäni hillitä.

— Kylässä, mahdotonta, en usko, äitini ei koskaan käynyt lapsien kanssa kylässä, eikä koskaan kylvetty samalla aikaa! — Olen, olen iäkseni menettänyt äitini, neljä veljeäni ja kaksi sisartaani, en ikänä tule näkemään heitä, — he ovat vangittuja, vangittuja —, pusertui ajatus sielustani.

Alkoi enemmän, enemmän hämärä verhota meitä, mutta ei kokonaan, ja idästä alkoi näkyä täysikuun nousu.

— Vangittuja, vangittuja! — huusin puoliraivoissani.

— Et saa kiihtyä ja huutaa, varoitti toverini minua, kun pelkäsi meidän tulevan ilmi.

Neuvosto-Karjalan oloja.

(Erästä yksityiskirjeestä.)

Eräs Suomessa oleva karjalainen tuttavani on joku aika sitten onnistunut saamaan kotipuoleltaan Neuvosto-Karjalasta kirjeen, jonka lähettäjä on aikaisemmin ollut useita vuosia Suomessa. Tarton rauhassa annettujen lupauksen perusteella oli hän palannut kotipuolelleen ja siellä joutunut kaiken sen kurjuuden keskelle, joka siellä vallitsee. Kotiseutunsa viimeaikaisia oloja kuvaili hän kirjeensä tähän suomennetuissa kohdissa m.m. seuraavasti:

Terveisiä oikein paljon! — Ensimmäiseksi kiiruhdan ilmoittamaan, että olen saanut sinulta kirjeen, mistä lausun sydämelliset kiitokset. Ilmoitan sinulle, että minä elän nyt kotona, ja toimin kalastushommissa. Talveksi en tiedä, mihin ajetaan. Meidän kanssamme on tehty kalastuskontrahti tammikuun 1 päivään asti.

Elämä yleensä on meille nämä kaksi vuotta ollut hyvin huonoa, mitä ei voisi oikein kirjoitakaan. Jauhoja annetaan, kella omaa ei ole, 8 kiloa kuukaudeksi aikuista henkeä kohti, mutta muuta ei mitään. Vaatteita ja jalkineita ei ole mistään saatavissa. Muista tavaroista ei puhuttakaan. Työhön ajetaan kaikkia, miehiä sekä naisia, pakkokeinoin, talvisin tukkien tekoon ja ajoon ja kesällä uittotoihin, ilman mitään lepoa. Työhön täytyy käydä hajanaisissa jalkineissa ja enimmäkseen ilman jalkineita. Voi ajatella, minkälaista on lokakuun päivinä olla uitoissa jokivarsilla sellaisissa varustuksissa. Mutta työstä ei voi jäädä pois eikä kieltäytyä, siitä olisi seurauksena sakko tai omaisuuden hävitys. Jos erehdyt tästä kaikesta joutain sanomaan, on seurauksena vankila tai karkoitus. Kokouksissa on oltava vaihi, muuten olet hävinnyt.

Vallassa ovat nykyään n. s. köyhät ja vähävaraiset, eli «keski-varakkaat»; siitä ylempät luokat ovat «varakkaat» ja «kulakit». Minäkin olen joutunut varakkaitten luokkaan. (Mies omistaa vain yhden lehmän, — kirjeen lähittäjän huomautus.)

Menin navetan ja tallin ovea koettamaan, arvellen sitä kautta mennä sisään. Turha yritys, ne olivat pöngitettyjä sisältäpäin.

Lähdin astumaan tiellepäin, toverini jäi edelleen portaitten alle, hän kai ajatteli tilannetta ja tiesi varmaan tarkoin tapahtuman, vaikka ei tahtonut sitä minulle ilmoittaa.

Saunan savuaukosta tunkeutui ulos höyryä, jota tuuli hajotti pitkin seinää. Menin katsomaan saunaa. Siellä ei ollut ketään, mutta tuntui kuin siellä olisi kylvetty. Tulin ilmoittamaan toverilleni, että sauna on lämmin ja siellä voisimme lämmitellä.

Toverini ei ollut sitä kuulevinaan, vaan katseli edessään olevaan halkopinoon. Oliko hänellä sieltä selvitys saatavissa. — Odottelemme vähän aikaa.

Kyyristyimme seinää vasten ja panimme tupakaksi.

Alkoi kuulua jostakin naisten ääniä, jotka lähestyivät meitä. Tulijat puhuivat verrattain kovalla äänellä.

Vetelimme savu- ja tupakoistamme ja puhalsimme ne ilmaan. Samalla istuimme hiirenhiljaisina. Äänet kuuluivat jo talon takaa ja alkoi kuulua jo askeleitakin.

Saapujat tulivat jo halkopinon kohdalle, johon pysähtyivät.

— Voi, voi, siinä oli seitsemän hengen perhe ja nyt ei ole yhtään, ei yhtään henkilöä, talo on aivan puustana, välittivät naiset. — Kuinkahan ne tämmöisellä pakkasella pääsevät ilman paleltumista — paleltuvat jääksi, kontistuvat jääksi.

— Niin on, ja vielä pienet lapset mukana, vastasi tuttu ääni. — Nadja, otetaan tästä halkoja, ottavathan ne punikitkin.

Mikan Nastin ja Stjopin Nadjan puhelua se oli ja oli kuin tarkoitettu meille ilmoitukseksi mitä oli tapahtunut.

He ottivat kumpikin kantamuksen halkoja syliinsä ja lähtivät edelleen menemään.

Sanalla sanoen on keskuudessamme nälkä, kylmä, kurjuus ja pakkotyö.

Neuvostovirkailijoilla on vähän paremmat olot, heille annetaan kenkiä, vaatteita, ja ovat heidän annoksensakin suuremmat: 24 kg. jauhoja, 1½ kg. sokeria, 6 kg. ryynejä, 1 kg. voita j. n. e. kuukaudeksi.

Olisi kirjoittamista paljonkin, mutta mitä voit kirjoittaa?

Palkat ovat muiden olojen mukaisia. Tavallinen työmies saa keskimäärin 65 ruplaa kuukaudessa, ammattimiehille maksetaan vähän parempia palkkoja. Niinpä eräs tuttavani, joka on palannut kotiin ja toimii autonkuljettajana, saa noin 300 ruplaa kuukaudessa, sekä saa olla vapaana.

Kun vertaillee tässäkin kirjeessä annettuja tietoja niihin pöyhkelleisiin uutisiin, joita julkaistaan Petroskoin «Punaisessa Karjalassa» ja kuinka siinä toisaalta joka numerossa koetetaan antaa mitä kurjimpia kuvia «Fascisti-Suomesta», niin huomaa, mitä arvoa on annettava noille silmäinpimitysryityksille ja missä sydäntäsärkevässä ristiriidassa siellä olot ja kauniit kuvaukset ovat.

Metsä, metsä — se on Neuvosto-Karjalan ja «Punaisen Karjalan» ainoa tunnussana ja elämänsisältö, kunnes näitä metsiä siellä on. Sinne ajetaan kaikki työkykyiset miehet raastumaan ja jatkistymään sekä hävittämään kaikkea mitä siellä on. «Punaisen Karjalan» joululahjakin «Karjalan tasavallan» miehille ja «työtätekeville» oli seuraava yli lehden sivun ulottuvassa julistettu iskulause:

Kaikki Karjalan työtätekevät miehet metsään viimeistään tämän kuun (joulukuun) 25 päiväksi! (Siis joulupäiväksi).

Kas «valtiota» 20:nnellä vuosisadalla sivistyneen Euroopan rintamalla! Senpätähden kirjeen kirjoittaja eräässä kohden huudahtaa: «Elkää tulko tänne, pysyäkää siellä, elkääkää tulko koskaan, kunnes nämä olot vallitsee ja ellei rauha maailmaan tule!»

P a a v o.

— Vasta oli seitsemän henkeä, nyt ei ole yhtään, ei yhtään, — paleltuvat jääksi, paleltuvat jääksi.

Rupesin värisemään, nousi hiki ja kylmä, ikäänkuin pimeäni kaikki silmissä, maa ei tuntunut jalkojeni alla, — olin kuin johonkin kuiluun putoamassa.

Syöksyin suoraan eteenpäin — en tiennyt minne piti mennä, mistä lähteä. Putosin maahan, koska satutin itseni halkopinoon.

Toverini piteli minua kiinni ja koetteli kaikilla vakuuttavilla sanoilla puhua minulle, kuinka vaarallista on kiihtyä tällaisessa tilanteessa, — en kuullut, mitä hän puhui, kuulin vain äänen surina ja tunsin vahvat kourat olkapäissäni, jotka pitivät minua.

Vihdoin toinnuin ja rauhoituin ja riensin pirtin ovelle. Mursin kiväärinpiipulla lukon ja viskasin sen menemään. Kiskasin ovea, se oli suljettu myöskin sisäpuolelta. Pieksin sitä kiväärinperällä ja sain sen vihdoin auki.

Valaisin sähkölampulla eteistä, sintsiä ja aloin tarkastella, mitä oli nähtävänä. Jällellä oli kaikki rikottua ja pirstotua. Vähempiarvoiset esineet oli kaikki rikottu ja paremmat viety pois. Lattialla oli saviastian kappaleita, kaksi vaatekirstunkantta ja heiniä ja olkia.

Pirtin ovi oli auki, menin siitä sisään. Siellä oli vielä sekasortoisempi näky. Sielläkin oli kaikki rikottua; vesisaavit oli kaadettu tyhjiksi, eräs korvo särjetty, jumalankuvan kappaleet viskattu lattialle. Uunipellit oli kiskottu ja uunin edustus oli möyhitty. En tiennyt, mitä tehdä; tarkastelin kaikki paikat, kaikkialla sama näky. Itkinkö, en tiedä; kuuristuin jumalan kuvan kappaleiden puoleen, kaikki kyynellähteeni olivat salpautuneet, joten en olisi voinut itkeäkään, jos olisin tahtonut.

Semmonen oli kotiini tulo.